

Nyheter

– från Nationella biobanksrådet

Stärkt samarbete för en nationell biobanksinfrastruktur

Sonja Eaker, Nationella Biobanksrådet

Ett unikt nationellt samarbete mellan universitet, landsting och näringsliv har startat för att skapa en samlad biobanksinfrastruktur. Infrastrukturen ska möjliggöra innovation, forskning och utveckling för invånarnas hälsa baserad på prov insamlade i sjukvården.

Det finns en stor samstämmighet mellan aktörer på alla nivåer att Sverige behöver hitta en väg framåt och samla hanteringen av biobanksfrågor i en gemensam nationell struktur som främja vård, forskning, innovation och utveckling och som ger patientnytta. Landets landsting/regioner, universitet med medicinska fakulteter samt branschorganisationer från näringslivet arbetar tillsammans i ett unikt samarbete för att skapa möjligheter för Sverige att leda utvecklingen kring biobanker genom att utforma infrastrukturer för

optimalt nyttjande av de resurser som finns i både befintliga och nyinsamlade prov och tillhörande data.

Konkreta steg för att uppnå en nationell biobanksinfrastruktur

Rektorer vid universitet med medicinska fakulteter och landstings-/regiondirektörerna vid de sju universitetslandstingen tillsatte hösten 2016 en gemensam Styrgrupp för framtagande av en samarbetsstruktur med mål att skapa en effektivare nationell biobanksinfrastruktur för hälso- och sjukvård, akademi och näringsliv. Styrgruppen består av dekaner vid medicinska fakulteter, forsknings och utvecklings/utbildnings chefer/direktörer vid universitetslandsting, ordförande i Nationella biobanksrådet (NBR) samt representanter från Läkemedelsindustriföreningen och Swedish Medtech. Under hösten 2016 och första kvartalet 2017

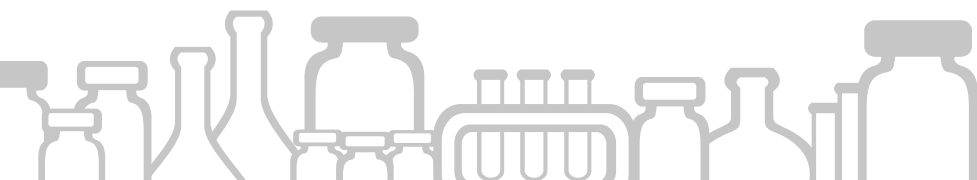
NATIONELLA
BIOBANKSRÅDET

BIOBANK
SVERIGE

Nationella biobanksrådet blir Biobank Sverige

Namnet Nationella biobanksrådet kommer successivt att ersättas med Biobank Sverige. Ett namn som vi hoppas blir tydligare för både patienter, provgivare, personal, nationella och internationella forskare och företag. Namnbytet är ett led i det fördjupade samarbetet mellan landsting/regioner och universitet med medicinsk fakultet samt med näringslivets branschorganisationer.

NATIONELLA
BIOBANKSRÅDET

Innehåll

Stärkt samarbete för en nationell biobanksinfrastruktur 1

Konkreta steg för att uppnå en nationell biobanksinfrastruktur	1
Nationella biobanksrådet blir Biobank Sverige	1
Utökad samverkan ger gemensam nytta	2

1. Ny patientföreträdare i Nationella biobanksrådet..... 3

2. Delbetänkande om en mer ändamålsenlig reglering av biobanker..... 4

Delbetänkande överlämnat 16 maj..... 4

3. Pilot gällande EU-förordning om kliniska läkemedelsprövningar..... 5

Pilotarbetet vid Regionala biobankscentrum.....	6
---	---

4. Dataskyddsutredningen..... 6

5. Aktuellt..... 7

Biobanken i Almedalen.....	7
Internationell biobankskonferens i Stockholm den 13–15 september 2017.....	7
Uppdaterade mallar och dokument.....	7

6. Nationella biobankskonferensen, 14–15 februari 2017 i Göteborg..... 8

1 februari anordnades för första gången en nationell biobankskonferens	8
--	---

7. Utredningen om en ny organisation för etikprövning av forskning..... 8

8. Nationellt seminarium för biobankssamordnare..... 9

har ett intensivt arbete pågått i olika arbetsgrupper (inkluderande regionala biobankscentrum, biobanksservicefaciliteter samt forskare) på uppdrag av Styrgruppen.

Arbetet har genererat förslag gällande

- Organisationsstruktur för nationell samverkan som bygger på att stärka NBR och där BBMRI.se integreras som en viktig del.
- Nationell Styrgrupp för samarbetet och den infrastruktur som byggs.
- Långsiktiga, konkreta och delbara mål för en nationell biobanksinfrastruktur, bl.a. en gemensam visuell ingång, regulatorisk och operativ support/rådgivning, infrastruktur för insamling och förvaring och tillgång till prov för forskning, IT-samordning, nationell och internationell samverkan.

Det har även resulterat i

- En huvudöverenskommelse mellan landsting/regioner med universitetssjukhus och universitet med medicinsk fakultet om samarbetsområden och samarbetsformer, med syftet att stödja biobanksinfrastruktur för hälso- och sjukvård, akademi och näringsliv.
- En gemensam ansökan till Vetenskapsrådets utlysning ”Bidrag till infrastruktur av nationellt intresse” för att stärka och möjliggöra denna uppbyggnad under åren 2018–19.

Arbete pågår med framtagande av anslutningsavtal till huvudöverenskommelsen mellan landsting/regioner som ej är med i huvudöverenskommelsen samt med näringslivets branschorganisationer.

Utökad samverkan ger gemensam nytta

Ett avgörande steg för att nå en nationell infrastruktur till gemensam nytta är att skapa en tydlig och ömsesidig samverkan mellan landsting/regioner, universitet och näringsliv. Detta då de olika aktörerna bidrar med olika delar till en helhet. Förenklat kan det delas upp på följande sätt men i praktiken överlappar flera delar gällande vad parterna bidrar med.

- Landstingen/regionerna har grundplattan med patienter, medicinskt sakkunniga, klinisk personal med klinisk kompetens och erfarenhet av samtyckeshantering, provhantering och information samt IT-stöd. Här finns också infrastruktur för insamling av prov och biobanker för lagring av dessa. Sedan länge

finns även väl etablerade samarbetsstrukturer via NBR, sjukvårdsregionala biobankscentrum (RBC), landstingens/regionernas biobankssamordnare och biobanksserviceverksamheter.

- Universitetet har det som gör att grundplattan kan användas för forskning såsom forskare, analysmetoder, dataanalytisk kompetens, etablerade studier och omfattande internationellt samarbete via BBMRI. Universitetet är kravställare till grundplattan, då infrastrukturen för insamling av prov och information är en förutsättning för medicinsk forskning, men de bidrar även med sin forskning till utvecklingen av grundplattan.
- Företagen har det som gör att grundplattan kan användas för att utveckla produkter såsom produktidéer, investeringsvilja i produktutveckling, substanser, apparater, kemiska analysmetoder och kliniska prövningar. Företagen är även de kravställare till grundplattan, då infrastrukturen för insamling av prov och information är en förutsättning för produktutveckling, men de bidrar även med sin produktutveckling till utvecklingen av grundplattan.

Forskning leder till utveckling av vården. Utveckling av vården leder till förbättrad hälsa genom förbättrade metoder för att diagnostisera tidigare och mer

precist, hitta behandlingar som ger bättre effekt eller behandlingar som leder till mindre biverkningar.

Sveriges biobanker och register utgör grunden för forskning, utveckling och innovation. Sparade prov samt prov som tas för specifika forskningsprojekt är helt avgörande för svensk biomedicinsk forskning och sjukvård. Inom exempelvis cancerforskning har sparade patologiprov möjliggjort att cancervården har kunnat utvecklas avsevärt t.ex. genom bättre karaktärisering av olika cancertumörer och dess inverkan på prognos och behov av behandling. Detta har lett till förbättrad diagnostik, nya läkemedel och behandlingar samt individuellt anpassade terapier. Vidare har jämförelser mellan patienter med sjukdom och patienter utan sjukdom lett till upptäckt om sjukdomsorsaker och möjlighet att ta fram vaccin, exempelvis vaccin mot HPV, ett virus som kan leda till cervixcancer. Ytterligare en helt unik styrka med sparade prov är att kunna studera vad som finns i prov innan människor blir sjuka, vilket ger en möjlighet att identifiera mekanismer inblandade i uppstart av sjukdomen och därmed att utveckla tekniker för tidig upptäckt.

1. Ny patientföreträdare i Nationella biobanksrådet

Stig Hanno, patientföreträdare

Sedan november 2016 är jag patientföreträdare i Nationella biobanksrådet. Jag är vice ordförande i Prostatacancerförbundets styrelse, vice ordförande i Patient- och närstående rådet inom Regionalt cancercentrum Stockholm-Gotland och ledamot i styrgruppen för Nationella prostatacancerregistret.

Jag ser som min uppgift att inom ramen för Biobanks-lagen medverka i bedömning och avvägning av risker och nyttor med biobanksverksamheten. Det är min förhoppning att jag i rollen som patientföreträdare ska kunna bidra inom något/några av följande områden;

- Patienters integritet och säkerhetsfrågor
- Mer och bättre användning av register och biobanker
- Information till allmänheten, patienter och politiken om patientnyttan av biobanker, exempelvis genom att vi nationellt och lokalt sprider kunskap om goda exempel. Kunskap om biobanker och nyttan av dem är i det närmaste okänd.
- Riktad information till profession, universitet och högskolor om biobankers potential för forskning

exempelvis för utveckling av individualiserad cancermedicin

- Genom ”marknadsföring” stimulera dels att fler forskare börjar använda biobankerna, dels att patienter ser värdet av att prover sparas och används och söker deltagande i kliniska studier
- Medverka till involvering av fler patientföreträdare i biobanksverksamheten, exempelvis inom Regionala biobankscentrum.

Jag är tacksam för synpunkter och förslag som gör att jag på ett bra sätt kan företräda den stora, mångfacetterade gruppen patienter. Skriv gärna till stig@hanno.org.

2. Delbetänkande om en mer ändamålsenlig reglering av biobanker

Den nuvarande biobankslagen har höjt statusen och kvaliteten på biobanker men också skapat en del problem t.ex. genom en ökad administration. Den pågående utredningen om en mer ändamålsenlig reglering av biobanker, som leds av den särskilda utredaren Johanna Adami, rektor vid Sophiahemmet högskola, lämnade in ett delbetänkande den 16 maj 2017.

Delbetänkande överlämnat 16 maj

I delbetänkandet lämnade utredningen följande förslag (sammanfattningsvis):

- Att prov som destrueras omgående efter slutförd analys inom 9 månader från provtagning undantas från biobankslagens tillämpningsområde.
- Att samtycke av provgivaren till vård och behandling inkluderar samtycke till att spara prov i vård- och behandlingssyfte. Detta i enlighet med Patientlagen. Provgivaren ska informeras och har liksom idag rätt att bestämma om provet ska destrueras eller om det inte får användas för vissa ändamål.
- Att prov ska kunna förvaras utomlands efter prövning av en etikprövningsnämnd om vissa villkor uppställs med mottagaren (att prov enbart får användas för de ändamål för vilka de tillgängliggjordes, att prov ska vara spårbara, och att provgivare ges rätt att när som helst motsätta sig att ett prov bevaras).
- Att prov från underåriga ska kunna sparas för vård och behandling mot vårdnadshavares vilja om det annars skulle uppkomma en påtaglig risk för att den underåriges hälsa skulle skadas. Provgivaren har rätt att själv besluta om bevarande när denne har

uppnått en sådan ålder och mognad att hen själv kan ta ställning till frågan. Information om sparande mot vårdnadshavares vilja ska lämnas av huvudmannen till underåriga senast när denne fyllt 18 år.

- Att prov inte ska kunna användas i faderskapsutredningar.
- Att prov ska kunna användas för att identifiera avlidna personer på begäran av Rättsmedicinalverket eller Polismyndigheten om det finns särskilda skäl (att andra tillräckligt säkra metoder inte finns att tillgå inom rimlig tid och till en rimlig kostnad samt att omfattning på begäran ska vara skälig).

I slutbetänkandet, som ska lämnas den 31 december 2017, ska konkreta förslag lämnas som stödjer vårdens och forskningens verksamhet kring biobank, exempelvis hur användning av prov och information gällande prov ska möjliggöras eller begränsas för vårdgivare och forskare, samt hur användningen av prov i kombination med olika registerdata kan möjliggöras för att stärka Sveriges konkurrenskraft inom medicinsk högkvalitativ forskning, samtidigt som skyddet för den personliga integriteten upprätthålls.

3. Pilot gällande EU-förordning om kliniska läkemedelsprövningar

Catharina Forzelius, projektledare, Läkemedelsverket

När Förordning (EU) 536/2014 av den 16 april 2014 om kliniska prövningar av humanläkemedel och om upphävande av direktiv 2001/20/EG ska tillämpas (vilket förväntas bli i oktober 2018) kommer ett enda nationellt beslut om prövningstillstånd att fattas. Det kommer att ställa höga krav på en välfungerande samarbetsstruktur mellan berörda myndigheter.

För att säkerställa att processen för samverkan är välfungerande när förordningen ska tillämpas har därför ett gemensamt pilotprojekt initierats. Pilotprojektet genomförs med nationella ansökningar vilket innebär att handläggningen av en ansökan inom pilotprojektet ersätter den ordinarie handläggningen hos Läkemedelsverket (LV), Regionala etikprövningsnämnderna (REPN) och Regionala biobankscentrum (RBC).

Pilotprojektet sker i olika steg där utgångspunkten är att inom ramarna för gällande lagstiftning testa relevanta delar av den framtida processen, till att börja med i huvudsak gällande tidsetapper, logistik och inhämtande av yttrande från RBC/biobank. I nästa steg planeras ett större antal prövningar ingå i pilotprojektet och inhämtande av yttrande gällande strålskydd ska inkluderas i pilotprojektet. Processen ska utvecklas efter de erfarenheter som skapas parallellt med att pilotprojektet fortlöper.

I pilotprojektet ska alla ansökningshandlingar inklusive de ansökningshandlingar som vanligtvis skickas in till REPN och RBC och/eller till en biobank/biobanksamordnare för bedömning, i stället skickas in med e-post till LV. När ansökan bedömts vara formellt valid görs en gemensam utredning av ansökan. RBC gör sedan en administrativ granskning av biobanksansökan gällande befintliga och nytagna prov och skickar därefter ett yttrande till REPN. Om biobanksansökan gäller befintliga prov görs dessutom en medicinsk bedömning av ansökan.

Om ansökan inte godkänns direkt kommer sponsor/ansvarig forskare att få en konsoliderad kompletteringsbegäran från LV, REPN och RBC med frågor som sponsor/ansvarig forskare har möjlighet att bemöta. När svar inkommit kommer myndigheterna att gemensamt bedöma om kompletteringen är tillräcklig för att beslut om

tillstånd ska kunna fattas. Vid ett positivt beslut från LV och REPN ska den finala biobanksansökan signeras av sökanden. I de fall prov ska utlämnas ska ansökan även signeras av mottagande biobank och skickas till RBC eller aktuell biobank för påskrift och beslut. Biobanksavtalet börjar gälla först efter påskrift av samtliga ansvariga aktörer.

Pilotprojektet kommer fortlöpa och antalet kliniska läkemedelsprövningar som ingår kommer kontinuerligt att öka fram till den dag då beslut om tillstånd ska fattas i enlighet med förordningen.

Till dags dato har två kliniska läkemedelsprövningar inkluderats i pilotprojektet.

Pilotarbetet vid Regionala biobankscentrum

Therese Fagerqvist, processledare, Nationella biobanksrådet

Regionala biobankscentrum (RBC) har ställt sig mycket positiva till förfrågan om medverkan i Läke medelsverkets (LV) och Regionala etikprövningsnämndernas (REPN) pilot inför av EU-förordningen om kliniska prövningar.

För piloten har en arbetsgrupp bestående av representanter från samtliga RBC tagit fram en struktur för hur RBC deltar i pilotprojektet tillsammans med LV och REPN. Arbetsgruppen

har tagit fram en gemensam checklista för den administrativa granskningen av ansökningshandlingarna samt ett gemensamt format för yttrande till REPN. De handlingar som granskas är aktuella ansökningsblanketter för tillgång till biobanksprov samt de delar som berör biobanksprov i etikprövningsansökan och forskningspersonsinformationen.

RBC utvärderar projektet löpande och har en mycket bra dialog med både LV som koordinerar hela projektet och med REPN.

4. Dataskyddsutredningen

EU:s nya dataskyddsförordning, som ska tillämpas från och med den 25 maj 2018, är direkt tillämplig i Sverige men ger utrymme för kompletterande nationella bestämmelser. Dataskyddsutredningens uppdrag har varit att föreslå hur den nationella regleringen på ett generellt plan kompletterar dataskyddsförordningen. Dataskyddsutredningen överlämnade sitt betänkande ”Ny dataskyddslag. Kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning” (SoU 2017:39) den 12 maj 2017. Utredningen föreslår att personuppgiftslagen och personuppgiftsförordningen ska upphävas och att de kompletterande bestämmelser som är av generell karaktär samlas i en ny övergripande lag och förordning om dataskydd som ska kallas dataskyddslagen.

Hela utredningen kan hittas på: <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2017/05/sou-201739/>

5. Aktuellt

Biobanken i Almedalen

Diskussion om framtidens biobanker till patentens nytta i Almedalen.

Uppsala universitet inbjuder till en paneldiskussion och en möjlighet att diskutera behov av biobanksinfrastruktur och biobankslagstiftning med representanter från den styrgrupp för biobanksinfrastruktur som bildats, samt med regeringens life-science samordnare och med den särskilda utredaren för en mer ändamålsenlig biobankslag.

En viktig fråga är hur en biobanksinfrastruktur och en lagstiftning kan uppnås som möjliggör forskning och utveckling samtidigt som skyddet för den personliga integriteten upprätthålls.

Dag: tisdagen den 4 juli, kl 13.40–14.40. Plats: Uppsala universitet, Campus Gotland, Cramérgatan 3. Studentcentrum/Hus D

Medverkande i paneldiskussionen:

- Johanna Adami, särskild utredare i utredningen om en ändamålsenlig reglering av biobanker, Rektor, Sophiahemmet Högskola
- Anna Beskow, Chef, Uppsala Biobank, Region Uppsala
- Eva Tiensuu Janson, Professor, dekanus, Uppsala Universitet
- Maria Fagerquist, FoU Policy, Läkemedelsindustriföreningen
- Anders Lönnberg, Life-Science samordnare, Regeringen
- Mikael Wiberg, Professor, FoU-direktör, styrelseledamot Socialstyrelsen, Västerbottens läns landsting

Arrangör: Uppsala universitet. För mer information: <http://www.almedalsveckan.info/event/view/45602>

Internationell biobankskonferens i Stockholm den 13–15 september 2017

Gunnel Tybring, KI Biobank

Towards Harmony in Biobanks är temat för den internationella konferensen The Global Biobank Week på Münchenbryggeriet i Stockholm den 13–15 sept. Konferensen arrangeras av de tre internationella organisationerna BBMRI-ERIC, ISBER och ESBB och vänder sig till deltagare verksamma inom akademien, vård och Life science industrin.

Under dessa mötesdagar arrangeras parallella föreläsningar och workshops som syftar till att driva utvecklingen mot en harmonisering av biobanker som kan bidra till en snabbare utveckling av nya behandlingsprinciper, nya läkemedel och därmed bidra till förbättrad hälsa. Viktiga framgångsfaktorer för att bedriva internationella forskningsstudier är, förutom biobanker, möjlighet att dela data vilket ställer höga krav på IT system och en harmonisering av medikolegala och etiska lagar. Det blir också ett högt fokus på kvalitet mot bakgrund av det omfattande arbete som nu bedrivs för att skapa kvalitetsstandarder för biobanker.

Sveriges bidrag är en föreläsning dag 1 med tre inbjudna talare, Tobias Sjöblom Uppsala, Henrik Grönberg och Margareta Persson som under rubriken; ”Insights and experiences of health care integrated biobanking for rapid progress in the development of new diagnostic markers and tools for personalized medicine” ska presentera pågående utveckling och forskningsstudier där biobanking är avgörande framgångsfaktorer. Ett återkommande och mycket uppskattat inslag sedan Hands-on mötet i Uppsala år 2012 är Ethics Café, ett forum för diskussion om etiska frågor och dilemman, i år på temat ”Are Donor Rights Valuable?”.

Annat som lockar och uppmuntrar till kommunikation är en poster- och leverantörsutställning.

Information: <http://globalbiobankweek.org/>

Uppdaterade mallar och dokument

Malin Eaker Fält

Under våren 2017 kommer samtliga dokument på biobanksverige.se att uppdateras till versionsnummer 5.0 (eller högre i de fall dokumentet passerat versionsnumret 5.0). Detta sker i samband med att länkar och hänvisningar uppdateras samt att aktuella blanketter, mallar, grunddokument och formulär får en mer enhetlig layout.

6. Nationella biobankskonferensen, 14–15 februari 2017 i Göteborg

Linda Paulson, chef RBC Västra Götalandsregionen

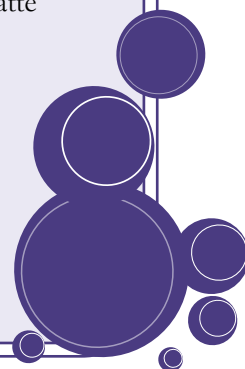
I februari anordnades för första gången en nationell biobankskonferens

Konferensdagarna samlade 215 deltagare samt utställare. Responsen har varit väldigt positiv och NBR:s nationella biobankskonferens kommer i fortsättningen att hållas vartannat år. Besökarna var forskare och personal från hälso- och sjukvården, akademien eller industrin som arbetar inom eller intresserar sig för frågor som rör biobankning.

På programmet stod aktuella biobanksfrågor i Sverige. Deltagarna fick bland annat ta del av den pågående biobanksutredningen, den nya ISO-standarderna, en presentation om Danska biobanksregistret, IT-innovationer och aktuell forskning. Under dagarnas workshops kunde besökarna välja att fördjupa sina kunskaper i exempelvis ärendehantering, robotar, provkvalitet och vävnadsbiobankning. På kvällens middag fortsatte diskussionerna med kollegor från hela landet.

Nationella biobanksrådet (NBR) var arrangör i samarbete med landets Regionala biobankscentrum, landstingens/regionernas biobankssamordnare och Nätverket för nationell biobanksservice. Konferensen hölls i Göteborg och Regionalt biobankscentrum i Västra Götalandsregionen samt Sahlgrenska biobank var lokala arrangörer.

Även 2019 kommer konferensen att hållas i Göteborg, välkommen!

7. Utredningen om en ny organisation för etikprövning av forskning

På uppdrag av regeringen har en utredare (Staffan Eden) lämnat ett förslag gällande organisationen för etikprövning av forskning som avser människor. Behovet av en översyn grundar sig bl.a. på förändrade förutsättningar med ett ökat antal etikansökningar och nya krav med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 536/2014 om kliniska prövningar av humanläkemedel. Det övergripande målet med utredningen var bl.a. att etikansökningar ska hanteras på ett mer likformigt och effektivt sätt. Utredningens promemoria ”En ny organisation för etikprövning av forskning” (DS 2016:46) skickades på remiss vårterminen 2017.

Nationella biobankrådet (NBR) stödjer utredarens förslag till en ny organisation med en enda sammanhållen etikprövningsmyndighet med sex självständiga beslutsorgan/verksamhetsregioner. NBR anser att det är viktigt att det skapas nödvändiga förutsättningar för att få den nya organisationen på plats och för att

målen ska kunna uppnås. Vidare är det angeläget att skapa förutsättningar som underlättar för sökanden att göra rätt från början, så att det som står i etikansökan, patientinformation och i den efterföljande biobanksansökan stämmer överens.

NBR anser att etikprövningsnämndernas bedömningar gällande etiska frågeställningar och nytto- och riskbedömning är en mycket viktig och avgörande förutsättning för att humanbiologiskt material ska kunna användas och utlämnas för forskning från hälso- och sjukvårdens biobanker. Det ställer hårda krav på att etikprövningsnämndernas organisation skapar ett system som möjliggör att bedömningar sker med hög kvalitet, på ett likformigt och effektivt vis och inom specifikt angivna tidsramar.

För att ta del av hela NBRs yttrande kontakta info@biobanksverige.se.

8. Nationellt seminarium för biobankssamordnare

Två gånger per år samlas biobankssamordnare från hela landet för att ta del av aktualiteter, byta erfarenheter, diskutera knepiga frågor och arbeta fram lösningsförslag som fungerar både lokalt och nationellt.

Den 15 maj hölls biobankssamordnarseminarium i Stockholm. På programmet fanns bl a Gunilla Andrew-Nielsen från Läkemedelsverket som informerade om pilotprojektet gällande EU-förordningen om kliniska prövningar och Marie-Louise Gefwerts från Inera som lämnade statusrapport beträffande projektet för anskaffande av ett nytt IT-system för Svenska biobanksregistret.

Johanna Adami, Hedvig Landahl och Eva Bucksch från utredningen om en mer ändamålsenlig reglering av biobanker fanns också på plats och inhämtade synpunkter från de deltagande gällande frågor som ska utredas till slutbetänkandet.

Glad sommar
till er alla önskar Nationella biobanksrådet

Vid frågor kontakta:
E-post: info@biobanksverige.se